

Дрыгач Д. В.

ВПЛИВ ЛЕГУВАННЯ НА ТЕХНОЛОГІЧНУ МІЦНІСТЬ НАПЛАВЛЕНОГО МЕТАЛУ

Дослідження направлені на вирішення актуальної проблеми зварювального виробництва підвищення технологічної міцності наплавленого металу за рахунок вибору оптимальної системи його легування. Визначено вплив двійних систем легування (Fe-C, Fe-S, Fe-Nb, Fe-Mo, Fe-Si, Fe-Cr, Fe-V, Fe-Mn) на швидкість деформації (показник A , мм/хв), що характеризує технологічну міцність наплавленого цими сплавами металу.

Дослідження виконані з використанням сучасної методики МВТУ ім. Баумана[1] визначення схильності зварних з'єднань до утворення гарячих тріщин по максимальній величині і темпу наростання внутрішніх пластичних деформацій, які метал може витримати в процесі зварювання без руйнування. Випробування проводять за наступною схемою. У зразку виконується канавка, в яку наплавляють валик з використанням тих зварювальних матеріалів, які піддаються випробуванню. За допомогою отворів $\varnothing 22$ зразок закріплений у губках іспитової машини і може розтягуватися при зварюванні уздовж осі з певною швидкістю A , мм/хв. Розтягування зразка починається не одночасно із запалюванням дуги, а в той момент, коли дуга пройде середній перетин, де зроблені отвори $\varnothing 7$, що служать концентраторами деформацій. Наявність концентраторів викликає вигин окремих галузей зразка. Зазор між галузями збільшується, у результаті чого, поряд з поздовжнім, з'являється також поперечне розтягання металу шва. Це дає можливість наблизити умови випробувань до схеми деформацій, що реально виникає у шві при зварюванні. Легуючі елементи в наплавлений метал вводилися або в чистому вигляді (мідь, нікель, свинець, вуглець, магній і ін.), або у вигляді феросплавів (хром, марганець, кремній, алюміній, сірка, молібден, ніобій, цирконій, ванадій, титан і ін.). Для створення жужільного захисту застосовувався плавиковий шпат: для стійкого горіння дуги, електрод змочувався у розчині поташу. Всі випробування проводилися на сталі марки Ст3.

Аналіз результатів досліджень, показали, що показник A зменшився при збільшенні у наплавленому металі вуглецю до 0,12%, сірки до 0,1%, нікелю до 3%. Зміна вмісту молібдену та хрому у досліджуємих межах, незначно впливає на технологічну міцність. Оптимальна технологічна міцність забезпечується при вмісті у наплавленому металі 0,3% ніобію. Молібден (0,35-5,08%) і марганець (0,22-5,5 %) сприяє підвищенню технологічної міцності наплавленого металу при вмісті вуглецю до 0,08%. Результати проведених досліджень дозволяють оцінити внесок кожного з цих елементів у зміну показника технологічної міцності і підбирати оптимальний склад наплавленого металу по техніко-економічним показникам.

Література:

1. Макаров Э. Л. Природа разрушения при образовании «холодных» трещин в высокопрочных закаливаемых сталях при сварке. Труды МВТУ № 248. Прогрессивная технология конструкционных материалов. 1977.- с. 85

Робота виконана під керівництвом к.т.н., ст. викл. каф. ІТМ та ЗВ
Дерябкіної Є.С.